

Katedra historie Univerzity Palackého v Olomouci

**Ústav historických věd Univerzity Pardubice
Historický ústav a Katedra pomocných věd historických a
archivnictví Univerzity Hradec Králové**

pořádají

STUDENTSKOU ODBORNOU EXKURZI

Pádskou nížinou do kolébky vzdělání

aneb

Bologna a přilehlý kraj Emília-Romagna

24. - 30. dubna 2020

PŘEDBĚŽNÝ PROGRAM

pátek 24. 4. – TRIDENT

Odjezd od fakulty z **Pardubic** (Studentská 84) **už ve čtvrtek 23. 4. ve 23:00**, noční přejezd přes Prahu, (zájemce bude možné nabrat cestou na této trase), Plzeň, Řezno, Mnichov a Innsbruck do Tridentu (zhruba 850 km).

Ranní prohlídka **Trenta**, místa zasedání **Tridentského koncilu**:

- **dóm**, místo zasedání koncilu
- historické domy kolem hlavního náměstí **Piazza Duomo**, zejm. někdejší městský palác rodů **Gallasů** a **Thunů**, usazených v severních Čechách
- mimořádně hodnotný **Castello del Buonconsiglio** se sídlem tridentských biskupů, renesančním **Palazzo Magno** (1530), dalším místem jednání koncilu. Dnes zde uloženy biskupské umělecké sbírky, v **Torre dell'Aquila** zachovány unikátní fresky z období kolem roku 1400 od českého malíře, mistra Václava.

V odpoledních hodinách příjezd do **Bologne** (cca 230 km), ubytování v hostelu. V podvečer první kratší společná prohlídka historického centra města:

- centrální středověké náměstí **Piazza Maggiore**, radnice **Palazzo d'Arcursio** (počátek stavby 1287), v interiéru renesanční jezdecké schody od Bramanteho
- proslavené bolognské **arkády**, celkem měřící až 35 km; **Fontana di Nettuno** z let 1564-1566 je dílem slavného renesančního sochaře zvaného Giambologna
- **Basilica San Petronio**, hlavní městský kostel zasvěcený místnímu patronovi; jeden z nejvýznamnějších italských gotických kostelů; monumentální stavba (délka lodi 200 m) započatá 1390, jedna z nejmohutnějších v Itálii, zůstala však nedokončena; v interiéru chórové lavice z roku 1521, věnec dvanácti bočních kaplí s cennou výzdobou (ferrarská škola), roku 1547 se sem dočasně přesunulo jednání tridentského koncilu.

sobota 25. 4. – BOLOGNA

Celý den bude věnován prohlídce **Bologne**, města spjatého s nejstarší univerzitou na světě (1088), papežem Řehořem XIII. či skvělou kulinářskou tradicí (ragù alla bolognese, tortellini apod.):

- symbol města **Torri Asinelli e Garisenda**, 97 m vysoké štíhlé středověké věže z 12. století, pozůstatky tehdejších městských obydlí; díky podloží stojí šikmo
- opatství **Abbazio di Santo Stefano**, středověké seskupení čtyř kostelů pod jednou střechou; kostel **Santi Vitale e Agricola** z 5. stol. je nejstarší ve městě; kostelem **Crocifisso** z 11. stol. se prochází do kostela **San Seporelo** s Pilátovou kašnou (v rajském dvoře) s langobardskými nápisy z 8. stol. a náhrobkem sv. Petronia
- kostel **San Domenico** je nejvýznamnějším dominikánským kostelem (nejen) v Itálii; stavba začala 1221, aby mohla v interiéru uchovávat hrob zakladatele řádu sv. Dominika z konce 15. stol., na němž pracovali nejvýznačnější umělci (Nicola Pisano, Michelangelo); v relikviáři za náhrobkem (1383) hlava sv. Dominika
- staré budovy **univerzity** - **Archiginnasio** s dřevěným anatomickým divadlem, **Collegio di Spagna** (1365), **Palazzo Hercolani** apod. -, založené roku 1088; mezi její slavné absolventy patří Dante Alighieri, Mikuláš Koperník, Francesco Petrarca či Thomas Beckett
- kostel **San Giacomo Maggiore**, lidově zvaný kostel Bentivoglio, podle patricijské rodiny, které Bologni několik desítek let vládla; v interiéru skvostná pohřební **Capella di Bentivoglio** (1445) s freskami Lorenza Costy; v lodi **pohřební tumba** Antonia Galeazza Bentivogliia (1435), jedno z posledních děl sochaře J. della Quercia.

Odpoledne bude čas na návštěvu některého z místních **muzeí**. Zajímavé je anatomické muzeum **Museo di Anatomia Umana Normale**, vystavující místy morbidní exponáty modelů lidských orgánů z různých materiálů sloužících jako vědecké pomůcky na univerzitě; **Pinacoteca Nazionale**, jedna z nejvýznamnějších italských galerií (díla Raffaela, Perugina, Vitale da Bologna, mistři bolognské malířské školy); městská muzea **Museo Civico Medievale** (středověké bolognské umění, užité řemeslo a univerzitní sbírky) a **Museo Civico Archeologico** (artefakty z doby Etrusků a Langobardů).

neděle 26. 4. – PARMA

Po snídani brzký ranní odjezd do **Parmy**. Město je prvořadým gurmánským rájem nejen díky parmské šunce a parmezánu, je ale také místem pro milovníky opery i architektonických skvostů:

- **Palazzo della Pilotta**, rozlehlý palácový komplex vévodské rodiny Farnese ze 16. století (1583, za vévody Ottavia); uvnitř **Teatro Farnese** (1618) postavené ze dřeva po vzoru slavného Palladiova divadla ve Vicenze, míčovna, stáje, renesanční **Corridore di Ottavio**, čtyři nádvoří, knihovna **Biblioteca Palatina**, vévodské sbírky shromážděné v **Galleria Nazionale** a další prostory
- **Duomo**, lombardsko-románská katedrála se slavnou freskou Nanebevzetí Panny Marie od Correggia v kupoli (1526), fragmenty římské mozaikové podlahy, vlys Kladení do hrobu (1178)
- jižně od katedrály stojí monumentální **baptisterium** (1196) z veronského mramoru, jehož výzdoba odráží raně středověkou křesťanskou ikonologii
- soukromé obydlí abatyše Giovanni di Piacenza **Camera di San Paolo**, vyzdobené Correggiovy freskami (1518) s patrným vlivem Leonarda da Vinci a stylu Raffaelových Stanzí ve Vatikánu
- kostel **San Giovanni Evangelista** s bohatou freskovou výzdobou Parmigianina a Correggia (kolem 1520), historická **lékárna** v přilehlém benediktinském konventu stále v provozu
- pro gurmány lze vřele doporučit **Museo del Prosciutto di Parma**.

Odpoledne cestou zpět návštěva zříceniny hradu **Canossa**, místa, které proslulo ponižující kajicnickou poutí císaře Jindřicha IV. v roce 1077 k triumfujícímu papeži Řehořovi VII. v rámci boje o investituru. Případně krátká zastávka v **Modeně**:

- jedna z největších románských staveb Itálie **Duomo** (11. stol.) u staré římské silnice Via Emilia
- vévodské sbírky rodiny d'Este v **Galleria Estense**, které sem byly přemístěny poté, co se jejich hlavní panství Ferrara stalo součástí papežského státu; díla Tintoretta, Velasqueze, Berniniho či Veroneseho.

pondělí 27. 4. – FERARRA

Ráno odjezd z Bologne na sever k Pádu. **Ferrara** je možná vedle dalších kulturních center regionu trochu opomíjena, rozhodně však neprávem, vždyť její historické centrum je na seznamu UNESCO. Město bylo po staletí spjato s významným knížecím rodem d'Este, který odtud vládl svým držávám.

- hlavní sídlo vévodů d'Este **Castello Estense** (stavba zahájena 1385), vodní hrad v centru města; uvnitř reprezentační prostory s nástrojnými freskami **Sale dei Giochi** a knížecí **žaláře**
- dochovaná soustava **bastionových fortifikací** kolem města ze 16. století
- ferrarský **Duomo**, stavba z 12. století s architektonicky cenným průčelím (po roce 1135)
- zahradní palác vévodkyně **Palzzina di Marfisa d'Este** se zachovaným renesančním interiérem; letní sídlo vévodů **Palazzo Schiafonia** (počátek stavby 1385), určené zábavě, uvnitř **Salone dei Mesi** s freskami alegorií jednotlivých měsíců v roce od Cosima Tury (15. stol.)
- patricijské obydlí **Casa Romei**, dům bohatého měšťana ze 14. století s původními interiéry a vnitřními nádvořími; **Palazzo dei Diamanti** je dílem vévodského dvorního stavitele Biaggia Rosettiho.

Odpoledne možná návštěva **delt Pádu**, nejdelší italské řeky. Při ústí do Jaderského moře několik přírodních rezervací, např. **Bosco della Mesola**, prales vysázený již Etrusky a udržovaný benediktinskými mnichy z opatství **Pomoposa**, a tradiční rybářské vesnice na ostrovech v deltě (**Comacchio**), proslulých tradičním lovem úhořů.

úterý 28. 4. – RAVENNA a moře

Ravenna je pozdně antickou a byzantskou perlou Středomoří. Město zažilo období své největší slávy za císaře Augusta, který zde dal vybudovat námořní přístav, a poté po roce 402, kdy se stala centrem Západořímské říše, i později v 5. a 6. století za ostrogótského krále Theodericha a v období císaře

Justiniána, kdy byla opěrným bodem byzantské moci na Apeninském poloostrově. Zejména z této doby se zde zachovaly četné památky, zvláště z oblasti muzivního umění:

- kostel **San Vitale** s mozaikami z let 526-547
- baptisterium z 5. století **Battisterio Neoniano** s raně křesťanskými mozaikami zobrazujícími Kristův křest; **Battisterio degli Ariani** s krásnými ariánskými mozaikami z pozdního 5. století v kupoli
- v ravennském exilu dožil básník Dante Alighieri (1321), jehož připomíná **Tomba di Dante**
- **Mausoleo di Galla Placidia**, mauzoleum manželky vizigótského krále Athaulfa s vrcholnými díly pozdně antického muzivního umění; mauzoleum krále Theodoricha (**Mausoleo di Teodoricho**) z roku 526 za městskými hradbami postavené z istrijského mramoru
- kostel **Sant' Apollinare Nuovo** je zasvěcen prvnímu ravennskému biskupovi; stavba ze 6. století ukrývá skvostné ostrogótské mozaiky znázorňující procesí panen a mučedníků s dary pro Krista.

Odpoledne zastávka u **moře** na jadranských písčinych plážích u města Rimini. Večerní návrat po ose Forlì - Faneza (kolébka fajánské majoliky) - Bologna.

středa 29. 4. – PADOVA

Dopoledne individuální program v Bologni. Možnost navštívit některé z muzeí či kulinařských obchodů. Odpoledne odjezd z Bologne. V podvečer prohlídka **Padovy**. Padua je proslulá jako druhá kolébka evropské vzdělanosti, tamní univerzita patří k nejstarším v Evropě (zal. 1222) s proslulou právníkou fakultou. Ale nejen to:

- padovský **dóm** (vybudován podle Michelangelových plánů r. 1552) a **baptisterium** z 12. století s cyklem fresek s biblickými náměty (1378, Giusto de' Menabuoi)
- největším a nejzásadnějším skvostem Padovy je však **Capella degli Scrovegni**, kaple rodiny Scrovegniů s cyklem fresek z Kristova života, které vytvořil Giotto di Bondone v letech 1303-1305; fresky jsou považovány za jeden z vrcholů evropského umění
- Donatellova jezdecká **socha** válečníka Gattamelaty - první jezdecká socha od římských dob, jeden z mezníků renesance (1443) aj.

Příjezd do Pardubic v ranních hodinách **ve čtvrtek 30. 4.**

Organizátoři:

doc. Mgr. Radmila Prchal Pavlíčková, Ph.D. (UPOL) radmila.prchal@upol.cz

Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D. (UPCE) Zbynek.Vydra@upce.cz

PhDr. Vítězslav Prchal, Ph.D. (UPCE) Vitezslav.Prchal@upce.cz

Mgr. Jindřich Kolda, Ph.D. (UHK) jindrich.kolda@uhk.cz

Organizátoři za jednotlivá pracoviště se budou exkurze rovněž účastnit.

Kapacita zájezdu pro UPOL:

max. 20 studentů (Bc., Mgr. i Ph.D.)

Za exkurzi je možné získat kredity a zapsat si ji do indexu (za referát, přednesený na akci). Exkurze je spolupořádána se spřátelenými historickými ústavu na univerzitách v Pardubicích a v Hradci Králové, což mj. znamená ideální možnost k poznání nových kolegů a navázání užitečných kontaktů.

V rámci paritního dělení nám připadlo 20 míst, v případě většího zájmu budou ti „pod čarou“ vedeni jako náhradníci.

Cena za osobu:

7 000,- Kč.

V ceně je zahrnuta doprava, mýtné, poplatky za vjezdy do italských měst (mnohdy značné) a ubytování včetně snídaně, vstupy do jednotlivých objektů si každý hradí sám. Na vstupenky kalkulujte zhruba 35 €. Rozhodně se vyplatí mít s sebou ISIC. Pokusíme se rovněž ušetřit tím, že zajistíme příslušná potvrzení – studenti (umělecko)historických oborů mají v Itálii do státních památek vstup zdarma.

Platba:

Zálohu ve výši **3000,- Kč** je nutné zaplatit **do konce roku 2019 na účet 153712260/0300.**

Do poznámky uveďte „**Exkurze Itálie**“ a **Vaše jméno**. Záloha bude použita na včasnou rezervaci dopravy a ubytování. Doplátek bude vybírán po novém roce.

Ubytování:

2x v pohyblivém hotelu na kolečkách cestou tam a zpět, aneb trocha nepohodlí v ceně

5x Bologna, hostel We_Bologna, Via de' Carracci 69/14, 40129 Bologna

<https://www.we-gastameco.com/en/hostel-bologna/>

Ubytování ve čtyřlůžkových pokojích se společným sociálním zařízením.

Zájemci:

Pokud máte vážný zájem, přihlaste se **závazně** na e-mail radmila.prchal@upol.cz s uvedením základních údajů (jméno, e-mail, studijní obor, ročník, zájem o kredity). Informační schůzka s upřesněním programu a se zadáním referátů proběhne začátkem března. Termín bude včas upřesněn e-mailem. Termín zaplacení zbývajících částky za exkurzi (cca konec března) bude rovněž dopředu avizován pomocí tohoto komunikačního kanálu.

Uzávěrka přihlášek je stanovena na 15. 12. 2019.

Na exkurzi s Vámi se těší

Radmila Prchal Pavlíčková
a kolegové z UPa a UHK